

Kanada Magyar Ujság
Kanada és az angol birodalom legelterjedtebb és leghíresebb magyar lapja.
Meglátvány: szombat
Előfizetés évi 60 \$3.00
Külföldi országokban 63 \$6.00
Szűkebb körű, kétéves
ezt nyújtja:
Winnipeg, Man.
296 1/2 Main Street

Canadian
Hungarian News
Kanada Magyar Ujság
is the leading Hungarian
Newspaper with the largest
circulation in the British
Empire.
Printed every Saturday
Subscription Price
In Canada \$3.00
In foreign countries \$3.60
Office and printing plant
296 1/2 Main Street
Winnipeg, Man.

Kanada Magyar Ujság

Főszerkesztő: HORDÓSY IVAN Editor

VOL VI. EVFOLYAM

WINNIPEG, MANITOBA, 1929. SZOMBAT JANUÁR 5

NO. 1. SZÁM.

UJÉVI ÉNEK

IRTA AGYAGFALVI HEGYI ISTVÁN

Harang csendül, pohár pendül ...
Minek örüsz, jó magyarom?
Tén a jövő bő termését
látod már a hótakarón?

Harang csendül, pohár pendül ...
ki tudná azt megmondani,
ezt a szegény, bódult magyart
főlrázza-e még valami?

Harang csendül, pohár pendül ...
malan sivit, száll a kacaj,
(vér tüzel a hótakarón,
Erdély földjén füstöl a ajl ...)

Harang csendül, pohár pendül ...
öröm táncol a szívünkbe ...
(ki tudná azt megmondani,
torozunk-e, temetünk-e? ...)

Harang csendül, pohár pendül ...
Harang csendül, pohár pendül ...
hol a szózat, ami főlráz?
varjuhad a hótakarón ...
Hát nálunk már örök a gyász?

Harang csendül, pohár pendül ...
Harang csendül, pohár pendül ...
Hang csendüljön, kard pendüljön!
a varjuhad éltádjon,
a keselyű torra gyűljön!

Minden kin tüzet okádjon,
föld induljon, az ég zengjen!
S ha igazán újvünk lesz,
harang csengjen, pohár pengjen!

SKÓCIÁTÓL A FOKFÖLDIG

ATSZALLÁS NÉLKÜL

Nagy fába vágják fejszéjüket az angolok, franciák és spanyolok: vasutat építenek Angliából Dél-Afrikába. Két alagút a tenger alatt és gyorsvonat a Szaharában!

Úgy látszik, hogy az általános bizonytalanságot teremtő sok politikai széthúzás és gazdasági válság ellenére mégsem ment el az embereknek a kedve a tervezésektől, sőt az alkotástól. Legalább is erre vall az a hír-adás, mely a Scotland-Capetown vasutvonal megépítésének előkészítéséről számol be. Ennek a megoldása pedig valódi „békebeli” feladat. Először is alagutat kell építeni a 30 mérföld széles La Mance csatornában, melyen a tenger alatt. Ugyanezt a mérést is kell elkövetni Gibraltár és Afrika északi partja között s végül fel kell törni a harmadik kemény diót is: vasutat építeni a Szahara sivatagon keresztül. Ha sikerül a tervet megvalósítani, úgy egy rövid hét leforgása alatt Dél-Afrikába utazhatik a londoni kereskedő és a Brit szigetek legészakibb akót falujából is bárki megváltathatja a jegyét Afrika legdélibb városáig, Capetown-ig, ahova átállás nélkül röpi a gyorsvonat.

Mind ez pedig nem álom, hanem valóság. Annál is inkább, mert a beavatottak szerint valahova csak le kell fektetni azokat a síneket és fel kell használni azt a rengeteg mozdonyt, kocsit és más vasuti felszerelést, melyet Németország jóvátétel fejében szállított az Antantnak.

UJABB MAGYAR FOGOLYSZÁLLIT.

MÁNY JÖN ALBERTÁBA

AZ ALBERTAI VAD ÉS HALVÉDELMI EGYESÜLET, AMELY ELŐZŐNEK TELEPÍTETTE MEG A MAGYAR FOGLYOT KANADÁBA, UJABB HATÁROZATA ALAPJÁN A VAD SZÁRNYSOK MASFELE FÁJTAINAK MEGHONOSÍTÁSÁVAL IS FOGLALKOZIK. CSUPÁN AZ ELMULT ÉVBEN 1800 KINAI ÉS 1000 MONGOL FACÁNT ENGEDTEK SZABADJÁRA ÉS Néhány száz magyar foglyot is rendelkeztek a mostani állomány felprissítésére — természetesen ismét Csehszlovákiából!

Elkészült a Naptár

és a hét elején már kiküldöttük az első példányokat. A naptárak postázása egész héten tart s így legkeőbb a hét végére mindenki megfogja kapni. — Az óházába rendelt naptárakat már elküldöttük és kérjük mindazon honfitársainkat, akik egy kellemes újévi meglepetésben akarják részesíteni, úgy rendeljék meg a Kanadai Magyar Ujság Képes Nagy Naptárát, hogy újévre otthon legyen. Ezidő naptárunk terjedelmével és páratlanul gazdag tartalmával felülmúlja az eddigieket.

Unalmas téli esteiken, úgy az Óházában, mint itt Kanadában páratlan szórakozást fog nyújtani. — Siessezen rendelését minél előbb beküldeni, amíg a készlet tart.

A NAPTÁR ÁRA KANADÁBAN 50 cent

AZ ÓHAZÁBA RENDELVE 75 cent.

LORD ROTHERMERE

KARÁCSONYI ÜZENETE

LONDON, december 29. — Anglia sajtófeljedelme, a magyar néppel elkövetett igazságtalanságokat a világ előtt feltáró Lord Rothermere a karácsonyi ünnepekre üdvözölő táviratot küldött Magyarországnak. A neves békebarát ezáltal újra biztosítja a magyarokat arról, hogy nem szűnik meg igazságot és jogos elbánást követelni az elnyomottak számára mindaddig, míg a magyarok területet vissza nem csatolják.

Rothermere szerint a magyaroknak egy nemzeti és egy gazdasági problémát kell megoldania. Kedvezővé kell ugyanis tenni a külkereskedelmi mérleget, ami viszont jólétet fog sugározni Magyarországnak minden társadalmi osztályára. Ezek után pedig rendezni kell a királykérdést. A Habsburgok négy száz év alatt bebizonnyították — írja Rothermere — hogy nem tudnak és nem akarnak semmit sem tenni a magyar nép érdekében. Más megoldást kell tehát keresni s — szerinte — valamelyik elismert európai uralkodóhoz egyik tehetséges sarja volna leginkább méltó a koronára.

NAGY MŰVÉSZEZT WHITEWOODON

TOMBOLO LELKESEDESSSEL ÜNNEPELTE MUSZTI DÉNES HEGEDŐ MŰVÉSzt A MINDEN NEMZETISÉGET KÉPVISELŐ NAGYSZÁMÚ KÖZÖNSEG

Whitewood magyarságának fényes történelmében is aranybetűs ünnepet jelentett a december 27.-én megtartott műsoros est. Whitewoodról magyarról nem kell szólnunk: jól be van ennek a kis városnak az emléke vésvé mndazolnak a derek öregasszonyok magyaroknak a szívbe, akik ezelőtt 20-40 évvel ezelőtt Whitewoodról indultak el a kanadai óvadomba, hogy embernevelni próbáljanak olyan magyar erőseket alapsanak, mint Kaposvár, Békevár és Sokhalom.

A whitewoodról északra fekvő Szent Lukács hítközösség nagyterme felé a szelírsza minden irányából régen nem látott tömegben szaladtak az autombilok és bizony nem egy whitewoodi öregkanadásnak eszébe jutott a régi pionír világ, amikor az autombil helyett a lassan cammgó ókröfogat volt az egyetlen közlekedési eszköz. — A szemtanúk állítása szerint talán még sohasem gyűlt össze ily szépszámu közösség Whitewoodon. Vallási és nemzeti különbségre való tekintet nélkül ott volt jóformán mindenki Whitewood környékéről s hogy mily távoli körzetből jöttek el magyar muszkát hallgatni az emberek, mutatja az a tény is, hogy 12 tanító gyűlt össze erre az alkalomra.

Mert a magyar muszkát jöttek meg hallgatni mind. Angolok, akótok, svédok, franciák és a többiek egyaránt. Magyar muszkát, akartak hallani, rikató hallgatókat, ropogó csárdásokat, édeszavru vén hegedő hurjain, melyen nem kisebb művész, mint az új kanadai létező máris üsinte alkereket elért Muszti Dénes húzza a vonót. „Denny Maszti” — ahogy a winnipeg CKY rádióállomás egész nyugat-kanadaszerte ismertté tette a magyar művész nevet, időt és fáradságot nem kímélve utazott le Whitewoodra, hogy öregkanadás nagybátyja, Muszti Mihály meghívására közreműködjen a Szt. Lukács templom javára rendezett műsor estén.

Neves külföldi zeneszerzők, Godard, Kreisler, Fibich darabjai után a magyar hegedőművészek legnagyobb tanítómesterének, Hubay Jenőnek személyével gyönyörködtette Muszti a közönséget. Míg a nem magyarok talán csupán a művészt tapsolták benne, addig a mindenünnen összesereglett honfitársak mellett büszkévé dicsőítette az a tudat, hogy „es is a mi fajtánkból való!”

Nemcsak a „St. Luke's Hall” műsorát végighallgató magyarokat varázsolta vissza a kis szobor, borsódi vagy csunántul faluba a „Heje

Kati” és a „Hullámzó Balaton” hazafizmben pompázó melódija, hanem egyúttal még a mi népiünkkel szemben legelfogultabbak szívbe is utat tőtt a magyar muzsika magával ragadó hatalma. „Eddig is meg volt a jó magyarok közül többen — már a kezünk munkája után is, de most legálább meghallhatták a másnemzetiségiek is, hogy micsoda kincseket rejt magában a mi fajtánk!”

A zenekari, ének, táncszámokból változatosan összedílt műsorok kétszázötven fennpontja a magyar művész fellépése volt, miért Father Granger mondott angol nyelven köszönetet melyet Dr. Sántha Pál stockholmi plébános tolmácsolta magyar nyelven. Ezután köszönik a magyarsággal, hogy Muszti Dénes minden szerdán este negyed kilenckor (Central Standard time) magyar és más klasszikusok szerzeményeit adja elő a winnipeg CKY rádióállomás stúdiójából.

JAVULÓFÉLBE

A KIRÁLY

A legújabb londoni kábelek György angol király lassu, de állandó javulásáról adnak számot Anglia legjobb orvosai egészen új fajta gyógyimmóddal. L. gyekeznek megmenteni a több, mint egy hónapja súlyos betegnek fekvő uralkodót és biznak abban, hogy — ha csak a hosszantartó magas láz teljesen le nem gyöngíti a király szervezetét — a javulás állandósul.

Megbukott a Jugoszláv kormány

BELGRAD, dec. 31. — A KORMANY MA HIVATALOSAN BEJELENTETTE, HOGY NEM ERZI MAGÁT ELEG ERŐSNEK ARRA, HOGY A JUGOSZLAV ALLAM NAP-NAP UJ TAN NÖVEKEDŐ PROBLÉMÁIT MEGOLDJA ÉS EZERT BEADTA LEMONDÁSÁT. SANDOR SZERB KIRÁLY BETEGSÉGÉRE VALÓ HIVATKOZÁSSAL MEG NEM ADOTT VEGLEGES VALASZT, HOGY ELFOGADJA-A KORMANY LEMONDÁSÁT.

TO THE WOMEN OF CANADA

A MESSAGE FROM THE HUNGARIAN WOMEN'S WORLD LEAGUE

The years which have passed since the end of the world-war have not yet brought us real peace, for the treaties which were made when arms were laid down were so thoughtless and superficially drawn up, they have caused so much suffering and pain by their injustice, that a renewed outbreak of war is greatly to be feared. For that reason every thinking person must exert every means in his power to get those treaties revised by peaceful means, so that real peace may be assured at last.

With this aim in view the women of Hungary have formed the Pro Hungaria World League of Women being convinced that if the other women in the world will join forces with them, much prospective pain and bloodshed can be prevented. Hungary is an almost unknown country to the majority of people and for that reason she was made to suffer more than the other countries of Europe, losing two-thirds of her territory and more than half of her inhabitants by the Treaty of Trianon.

We women of Hungary are now endeavouring to repair our past mistake by enlightening our sisters in other countries as to our past and more recent history and the development of our national culture which compares favourably with that of any

of the Western countries. Such artists as Munkácsy and Liszt, musicians like Liszt, Dohnányi and Bartók, writers such as Jókay, Mikszáth and Herczeg, playwrights like Molnár, scientists such as Eötvös, Semmelweis, Bolyai, known to all the world bear witness to the high level of Hungarian culture.

We shall be most grateful if you will help us to make the women of Canada better acquainted with our small country and its people. Lying as it does in the very centre of Europe it is of the utmost importance that it should continue to fulfil its mission as a stronghold of modern civilization and act as connecting link between Occident and Orient.

Our sufferings now, are as great as they were in 1850, when Kossuth, greatest of Hungarian patriots, enjoyed the warm welcome of the British and American people.

So we beg the descendants of those noble women who showed their sympathy then for an unjustly treated people, to do the same again today by spreading knowledge about us by which we hope to win sympathy and understanding.

Baron S. PERENYI, President of the Hungarian National Union
Mrs. Francis RETHEY, President, Hungarian Womens World League.

SZEMÉLYI HIR

Mihályi István, lapunk kiadóhivatalának volt vezetője, aki a nyár óta a reginai Atlantis cég kötelekében működött, az elmúlt héten Missatim, Sask.-i erdőki termelő társulatnál erdőmérőként állást vállalt.

WINNIPEG A LEJTŐN

EGYMAST KÖVETIK A RABLASOK ÉS GYLKOSÁGOK A PRERI FŐVÁROSÁBAN

Valószínűleg emlékeznek még azokra a sorozatos bank és üzlettrábiásokra a Kanadai Magyar Ujság olvasói, melyeket a közeljövőben aránylag rövid idő alatt elkövettek Winnipegben. Most újabb rablóbanda gazdálkodik a városban és a rendőrségnek mind a mai napig nem sikerült a tetteseket kézrekeríteni. November 1.-én, és 29.-én és december 21.-én törtek be ezek az ismeretlen tettesek a város különböző részein és nagy előszeretettel részesítették a gyógyszerárakat. Néhol sikerült őket elriasztani, több helyen azonban alapos munkát végeztek és néhány száz vagy ezer dollárral kerekelt oldották.

Sokkal tragikusabban végződött azonban a december 27.-én elkövetett betörés, melynek alkalmával a banditák szívenlőtték Poyntz gazdag winnipeg patikust, aki azonnal kiszendvedt. A banditáknak azonban nem sikerült semmit sem elvinnök, mert a lövés hallatára lármázni kezdtek a ház lakói, mire a gyilkosok automobilon elszalágtak.

A rendőrség tehetetlenül áll az esettel szemben s félt, hogy ha csak nem fogják szaporítani a legénység számát a betörések és gyilkosságok továbbra is rettegésben fogják tartani a lakosságot.

MEGVAN A GYLKOS!

Lapzártakor értesülünk, hogy a winnipeg rendőrség egyik detektív-osztaga vasárnap este 10-kor hét golyóval leterítette a sorozatos rablások tettesét és Poyntz gyógyszerész gyilkosát Carl McGee börtönviselt csavargó személyében. Ugyanis mindjárt a gyilkosság után a rendőrség nagy aranyu razzitát tartott Winnipeg „sötét” városrészeiben és egy csomó gyanús embert hallgattak ki, sőt a rávaszabakat fogva is tartották. Ezek között volt a két Vanderlip testvér is, akik minden valószínűség szerint szintén részt vettek a betörésekben. Az egyik winnipeg puska műves értesítette a rendőrséget, hogy egy felettébb gyanús megjelenésű ember egy '45 kaliberű ismétlőpisztolyt javítottatott nála s tudvalegőleg ugyanilyen méretű revolvergolyó oltotta ki Poyntz gyógyszerész életét.

A rendőrség ezután a vallomásokból megállapította, hogy a gyilkos nem más, mint Carl McGee londoni születésű világszerte körözött betörő, aki nem régen szabadult ki egy kaliforniai fegyházából. Miután McGee híres volt arról, hogy veszély esetén halomra lök akár egy szakasz rendőrt, a detektívek az egyik elfogott cinkostársával telefonon kihívták az utcára nehogy esetleges revolverharc esetén a lakókban kárt tehesen. A jómódú felült a telefonjelentésnek és így sikerült a detektívek csapdájára. A sarokban ugyanis a cimborá helyett Mac Ivor detektívfelügyelő várta a sarokban McGee oldalbordájához szorította a szolgálati revolvert. A bandita azonban nem ijedt meg, hanem zsebéből három lövést adott le, melyek súlyosan megsebesítették a detektívet. A közelben várakozó detektívautóból erre kiugrártak a detektívek, akik hét lövéssel leterítették a banditát. Lakásán rengeteg betörőszerszámot és egy egész zsák revolvergolyót találtak és biztosra veszik, hogy ez az elvetemült ember követte el a winnipeg betörések nagy részét s ugyanő gyilkolta meg Poyntz gyógyszerészt.

Cinkostársai ellen már megkezdtek a legszigorubb vizsgálót.